

Изази три
пут у месецу
на 1 табаку.
Преплата се
шаље напред
уредиштву
Неплаћена
писма од не-
редовних до-
писника не-
примају се.

ПАСТИР

ЛИСТ ЗА НАУКУ И КЊИЖЕВНОСТ ДУХОВНОГ САДРЖАЛА.

ИЗДАЈЕ И УРЕЂУЈЕ РЕКТОР БОГОСЛОВИЈЕ ПРОТА НИКОЛА ПОПОВИЋ.

САДРЖАЈ: Беседа — Катихизија. — Каква је исплата нашега свештенства. — Писмо професора Овербека. — Приходи фонду свештеничјом.

За све српске
крајеве стаје
на годину
60 гр. или
6 фор. на по
године 30 гр.
или 3 фор.
на три мес.
15 гр. или
1. фор. и 50
новчића.

Б Е С Е Д А

О таинству св. причешћа.

У дане, кад се ми бл. хр. спремамо и готовимо к св. причешћу, нема за нас ништа прече до поговорити о св. таинству причешћа. А да би нам јасније било то таинство, да се сетимо најпре, шта смо добили од Господа Бога у тајни *крштења* и *миропомазања*. То нам треба знати зато, да јасније поњамо, како таинства наше свете цркве иду у свеzi једно за другим и како су она од преке потребе за човека хришћанина. Човек се рађа на свет грешником, и као грешник стоји у супроти с Богом. Но он по милости божијој у тајни *крштења* постаје праведним а тим самим и Богу пријатним, — постаје новим, поновљеним човеком. Поновљен, препорођен светим крштењем, — он као хришћанин треба боље и да живи, те да може достојно носити на себи то име. Па зато у таинству *миропомазања* и добива он благодатне дарове св. Духа, добија нову снагу на нов духовни живот, на своје напредовање и усавршавање. Добив благодатне дарове он већ расте, напредује, уса-

вршава се. Но и овде он често налази на препреке, на клизаве путање. Новим својим гресима, он се изнова удаљава од Бога. Њему треба вођ. заштитник, лице, које би га упућивало, држало на стази правде, сближавало с Богом као с извором среће и добра. И ево Господ, у таинству св. причешћа, силази сам невидљиво на земљу и сближава нас са собом, сједињава се с нама у св. таинству *причешћа* дајући нам под видом хљеба и вина пречисто тело своје и пречисту крв своју. Ова небеска божанска храна — то је неисказана милост Божија према нама. Она нас сближава с Господом и најчвршће сједињава с њим „Идый мою плоть и пійай мою кровь, говори Господ, во мнѣ пребываетъ и азъ въ немъ“ (Јоан 6. 56.)

Ми нисмо у стању доказати, па ни умом схватити, како то може бити да нам Господ даје своје пречисто тело и своју пречисту крв; јер је то тајна, која се не да умом постићи. Ми се причешћујемо, ми примамо по изгледу хљеб и вино, а по молитви служитеља Божија наитијем и снагом пресветога Духа, овај хљеб и вино постаје суштим телом и крвљу Господа Исуса. Па зато се пречисто тело и пречиста крв Исусова и назива таинством, а свето причешће — *тајна*. Па зато ми и опредељујемо св. тајну причешћа овако: причешће је тајна, у којој верни под видом хљеба и вина, а наитијем благодати св. Духа, примају невидљиво право тело и праву крв Христову, ради очишћена од грехова, и духовног сједињења с њим, те да тако могу напредовати у врлинама и спремати се за живот идући — *веселити*. Ево, дакле, шта значи таинство св. причешћа и какве ми дарове добијамо од њега. Но како ли се ми спремамо за ово, и да ли га достојно примамо?

Да видимо како су се спремали стари хришћани за св. причешће и како су се причешћивали, па ћемо онда лако оценити своју спрему и готовност. По најпре нам треба знати, да је Господ заповедио и дао право, да ово таинство

свршавају само једни апостоли, — и поред њих они, којима они ту власт предаду и који с *возложењем* руку апостолских добише право да могу чувати и ширити цркву Христову и у цркви свршавати тајинства, а то су после апостола епископи и свештеници; а приступати ка овој тајни беше заповеђено свима вернима, — свима, који су се само крестили и св. *миром* помазали, па били они деца нејака, или зрели и престарели људи. И заповест ову строго испуњаваху први хришћани — тако, да готово не беше ни једнога дана преко године у који се нису причешћивали. Изузетак од овог могао се видети тек у таквом случају, ако је ко био болесан или се куда кретао на даљи пут. Но и у овом случају ђакони носили су им више пута свето причешће кући и тамо их причешћивали; а путујући узимали су често свету частицу са собом и у путу се причешћивали. До душе приметило се наскоро, да у оваквом честом употребљењу святих дарова бејаху поједини, који недостојно примаху ту велику и свету тајну. Још апостол Павле пребациваше коринтским хришћанима за неисправност у приступању к св. причешћу (I. Кор. XI. 21 и 22). Па зато им и посла правило, да се боље спремају за то велико и свето тајинство.

„Да искушаваєтє себе челоѡѡкєкє, говораше он њима, и тако ѿ хлѡѡѡ да пєтє и ѿ чаши да пїєтє: ꙗдый бо и пїєѡ не достоинє, вє сѡдєз сєѡѡѡ пєтє и пїєтє, не разсѡждаѡ тѡѡѡ Господнѡ.“ По овој заповести апостола, сваки (за изузетком само мале деце) који приступаше ка овој светој тајни, морао је предходно да испита своју савес и да види, да ли нема на души својој каквог греха; морао је да очисти своју душу *покаяњем, молитвом, постом*. И ова заповест беше у свој својој снази и сили кроз сва времена апостолека, па и после апостола. Ево како говори о том Бенедиѡ патријар цариградеки, који је живео у првом веку апостолском:

„нека се причешћує хришћанин и сваке недеље, само ако опажа да у души својој нема страсти грешне. И наче ако је не

спреман, па приступа к тој светињи, то више уди себи него што помаже. У таквом случају боље му је одложити причешће док узбуди у себи право покајање и душу своју преклопи на добро — постом, молитвом, покајањем.“ Према овом не беше ни једнога хришћанина муђу првим хришћанима, који се неби побринуо, да пред светим причешћем неучини ма какво добро своме ближњем, нарочито онима, који су трпели оскудицу и сиротињу, или су за веру своју потпали тешком гвожђу и тамници — кући необичној. При овом строго се пазило да сваки, који је кога увредио било речима, било делом, потражи од њега опроштаја и да се с њим помири. „Како ћу ја тражити, како ли изчекивати да се вечна Правда, оличена Љубав — Исус Христос сједини самном у светом причешћу и да ме прими у божанствену и дивну дружбу своју, кад ја немам тог јединства, те дружбе међу браћом својом,“ говораху први хришћани! И на овај говор свој свагда одговараху и радом и животом својим. Тако се, дакле, они спремаху за свето причешће. А како су они приступали к светом причешћу?

По свему овом што је до сад казано, лако је судити, да је у њих била жива вера, жива љубав со страхомз божијимз и кѣроу пристѣпати к светом причешћу. По уверењу св. Оца Дамаскима они су приступали тако чино и благоговейно, како се тек само пожелити може. Како је свештеник изговорио речи „со страхомз божијимз и кѣроу пристѣпите“ сваки од верних падао је к земљи и чинио три велика метанија, а за тим гледао око себе, да ли нема ко пречи и претежнији, било годинама старости или нејакости, коме би требало уступити место да пре приступи к светој тајни. А кад је који већ долазио до свештеника и до св. чаше, то се најпре двама крстио, па после св. тајну примао. По примању крстио се изнова, целивао свету чашу и онда се смерно и благопристојно удаљавао. Жене носиле су свагда у рукама белу марамицу у накрс савијену и босиљком накићењу, и

метнув ову на десну руку, левом подржавајући тако подилазиле к св. причешћу. По причешћу оне су се брижљиво брисале том марамицом и ову односиле кући па у ковчежићу чувале опет за други пут. На кратко: све оно што је могло послужити као највећи израз страхопоштовања према том великом тајинству спасења нашег, није било пропуштено ни заборављено код првих хришћана.

Но како ли се ми спремамо и како ли приступамо ка овом светом тајинству? Да ли наша спрема личи на спрему првих хришћана? Да ли наше приступање к овој тајни носи у себи доказа, да јој приступамо са страхом Божијим и вјером?

Много би се имало казати о нашем нереду, о нашој нестрпљивости. Но у место речи, боље нек нам на ово одговоре сама дела наша. Ми смо већ у храму. За нас се већ износи чаша, којој ћемо сад овога тренутка приступити. . . Дај Боже да се на нама сад одма позна и вера наша и достојно страхопоштовање према великој и неочењљивој тајни овој, те да тако не вз сѣдз или ко осѣдженіе вѣдетз намз причащеніе сватыхз ових таинз, но ко исцѣленіе душн и тѣлз. Аминз.

Српске Катихезе на основу синодалнога катихизиса.

(Од проте Н. Беговића.)

(Продужење.)

П р а з д н и ц и.

V.

Христос је умрѣо на крсту — зато имамо велики петак.“ Христос је из гроба васкрсао — зато имамо „Ускрс.“ Света Троица јавила се на Јордану — зато имамо „Богојављење.“

Развијање ове задаће.

Пазите діецо! Узећемо први ставак ове нове задаће. Ја сам овако рекао: Христос је умрѣо на крсту — зато имамо велики петак.“ Реци то исто ти Славиша! — ти Ми-

лутине! — ти Љубиша! — Реците сви тај ставак! — Тако, за спомен Христове муке светимо велики петак.

Пазите дієцо! Ја сам вама казивао како је Христос умрљо. Сјећате ли се? Тко знаде задаћу III? Добро, дижу руку Милош, — Миленко, — Тко још знаде задаћу III? Добро богме, и Перо диже руку. Дај кажи ти Нинко задаћу III! — Тако — тако — тако — Христос је на крсту распет.

Пазите још да питам: Па што знаменујемо са крстом? (ако неодговоре одмах познато:) Кога се сјећамо кад се прекрстимо? (можда то не иде, одмах:) тко је на крсту распет? Знадете ли сад? Добро: реци ти Огњане! — Христос. Дакле: за кога питам? (више гласова) — за Христа. Еле: кога се сјећамо кад се прекрстимо? (Гласови): Христа. Чију смрт знаменујемо са крстом? Погледајте на ову икону (распетије) тко је то на крсту? (Гласови:) — Чојек. А тко је био тај чојек распет? (Гласови:) — Христос. Дакле: Чију смрт знаменујемо са крстом? реци ти Душане! — Христову. Реци ти Ранко ти Бранко! — Сви реците то исто! — Христову смрт знаменујемо са крстом.

Пазите сад да одговорите нову задаћу. Тко зна поновити ту задаћу? Како сам ја рекао? Реци ти Душане ставак тај мој! — Христос је умрљо на крсту — зато имамо велики петак. Добро си казао. Мало прије о чем бејаше ријеч? Чим знаменујемо смрт Христову? (Гласови: крстом. Тако је! гђе сте то сви видели? Реци ти Угљеша! — На икони. Добро. Па чиме знаменујемо још смрт Христову? Шта смо рекли? Шта имамо још за спомен муке Христове? (обично реку: Крст) али осим крста? (радо ће рећи сад — икону) али и осим иконе? Поновите задаћу. Реци ти Глишо! — Е, па кад за смрт Христову имамо велики петак, дакле шта имамо за смрт Христову? — велики петак. Чим дакле још знаменујемо смрт Христову? Осим крста — осим

иконе — шта још имамо? Реци ти Перо — ти Јово — ти Стево — сви реците! — велики петак.

Дієцо! велики је петак нама светковина — празник — долази по коризми — пред Ускрс. У велики петак — не пије се вино... не оре се — већ се иде у цркву. Спомињемо муке и смрт Христову.

Дієцо пазите да узмемо други ставак. Ја сам казао: Христос је из гроба васкрсао — зато имамо Ускрс.

(И овај стих нека понове дієца редом док не утубе и добро реку, као што је урађено мало пре са првим стихом.)

Пазите дієцо да вас питам: Тко је из гроба васкрсао? Кажу ти Миленко! — ти Јово! — Христос. Дакле: од куда је Христос васкрсао? Кажу ти Раде! — ти Миле! — Из гроба. Стави то двоје ти Душане! — из гроба је Христос васкрсао. Реци ти тако Бошко! ти Милошу! — Реците сви то што и Душан! — Добро! Тако дієцо, Христос је умрѣо — са крста скинут и — у гроб сарађен — закопан. Сад знате да је Христос из гроба васкрсао — жив изишао из гроба. — Ово је икона ускрсна: видите гроб, изгледа као ковчег; то горе чојек држи заставу у руци. Застава је бјела а на застави крст. — (Продужиће се.)

Каква треба да је наплата нашега свештенства?

(Продужење.)

Још тај писац додаје даље: „наше сеоске попе обично су најкешће бињедије. — Наше попе често се по одијелу неразликују од других сељака. Наше попе служе службе, како кад доспу. Наше попе небоје се ни на чутурином мегдану — код нашег народа то се ништа за зло неприма.“ Овајав израз, на који се је од стране нашег мирног свештенства прећутало, могло би се мислити да је у највећем праву, и ако писац онога чланка признати мора, да ни четврти део Србије прошао није да се о томе сам увери, него тек пише,

што мисли да је тако, премда мисли са свим делу проти-вне могу бити, као што су заиста овде код њега. Он не-чини разлике, већ просто вели наше *сеоске* попе, дакле сви по селима.

То је тек нова логика г. Жујевића.

Он је вољан да покаже, како је народу све једно, ма какав био свештеник, или бишеџија или пијаница и с тим да потврди зближење и љубав свештенства с парохијани-ма у садањем положају, па да се неваља од тог удаљавати. Петреба, вели, свештенству одређивати плату, што би она ову љубав и зближење укинула. Па кад се на порочна дела кога год равнодушно гледа, ваљда незначи, да се такав порочан човек од публике воли и да је другима мило, што је он такав? Зар може свештеник бити народски човек, који се у такве пороке упушта? Није ли то човек, од кога је и Бог руке дигао? Кад би се такав положај свештенства сматрао као добар, коме се ваља приближавати и по њему се управљати при поправци стања свештеничкога — онда би значило подржавати пороке, распаљивати страсти, сејати су-јету, чинити од људи нељуде. Таквог хоће свештеника г. Жујевић, а да ли би такво зближење одговарало главној цели на то се неосврће.

Кад би се систематична плата и парохијалном свеште-нству одредила, онда би тек право зближење међ свеште-нством и народом било. На свештенике сматрало би се као на људе, који из љубави ово оно чине парохијанима, и он би у таком положају само тражио прилику да покаже своје знање, би сматрао народ као децу своју. И ако се свеште-ник од народа сам ненаплаћује неће ваљда вршити и дужности у парохији без народа? Свећење водиче, испит супружника, крштења, молбани и друга свештендејства, која се врше у дому парохијана, ваљда ће бити прилика зближењу свештенства?

Да је следство, што је у овом положају свештеник у најтешњем додиру с народом, те да је и удесан положај за

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

наплаћивање свештенодієства било би добро. Али није свето оно: „што је попово, то је готово“, па се зато свепит. сам и наплаћивати неможе. Чим он нема самосвоје власти, да се од парохијана наплати, за ово или оно свештенодієство, одма је његов положај зависан од воље народне, а на штету самога свештенства. Кад се свештенику одговори: „небрини, платићу ти,“ шта да учини свештеник? Кад прилично прође времена од тог доба, како је парохијанин дужан остао, па га свештеник потражи да се наплати, а овај се крије дотле, док ствар недође до општинског суда. Чим га пак тужи завада је ту и томе подобна. Која је дакле боља наплата за зближење свештенства с народом?

Судска врата, која нису сваком у свако доба без реда отворена, нису леп кредит у народу задобила, па зато слободан приступ парохијалном свештенику и у подне и у поноћи и великом и малом и богатом и сиротом, чини велику међ овима разлику, па се страши светина плате свештеничке, да јој се и на овога врати незагрми, „натраг“! Кад се поведе реч о плати свештенства, ту се одма предпоставља да ће свештеници да се погосподе, да постану одвратљиви људи, који с њима неће да пију; који с њима неће да у глас певају, који с њима неће да коло воде; који неће с њима ни да диване. Који изближе познаје положај свештеника, т. ј. онога лица, које је позвано само зато, да дели с народом и сваку срећу и несрећу — уједно судбу његову, вагда готово пребивајући у кућама својих парохијана и у свом дому ове дочекујући, тај ће другче мислити. Ако се свештеник неће упуштати у слабости својих парохијана, он ће зацело предузимати оно, што ће бити корисније и по народ и по државу. Његова блага опомена и зрела реч, која се изговара као од лица узвишенога, сугубо више учинити може, него превијање и гладење његово око парохијана.

Парохијани држе, да сваки своме свештенику снисходи и поклања, кад му што плати, па као такви траже да им

је попа зато и благодаран и обвезан. Са тим га бајаги мите, па га са тим и коре. Парохијанин неће и да зна шта пише, по кад-кад, у поповој тарифи, па што год попа завште, он мисли да немора дати баш онолико, па крњи ако што може, ако ли не, а он само слегне раменима па рекне: „хајд баш да поклоним моме попи, *кад ме толико моли.*“ По том народском убеђењу и свештенство по кад кад пристане уз свога парохијанина, па Бог зна, како ти му не гове, како ти се око њега непривија само да неби отишао празних бисага. Каква ту поука свештеникова места има? Каква се лепа реч ту од њега чути може? Да ли би тако под платом било?

Кад би се плата одредила, онда би свештенство само прилику тражило да љубав и поверење у својој пастви стече, јер зна да мора у кући парохијанина, дан ноћ да се нађе. Ако тога неби имао, неби могао понизити себе, да као узвишен улази у кућу ону, где га и најнижи попреко гледају и мрзе. Свештеник кад би добио плату он истина, неби имао нужде зашто молити свога парохијанина, ал заиста неби с тим и никакве власти над њима добио, нити га може казнити, нити својом моћи претити нити му безусловно заповедати што, нити га на одговор позивати, те га с тим у покорности и поштовању држати. Зато плата неби сметала, већ би подпаливала и подржавала љубав међу собом.

Чудно је филозофисање народско: „кад би свештеници плату имали, они неби следили позиву парохијана.“ Није ли казнителни закон прецип параграфа за казни свештеника, ако на ово или оно свештенодејство недође? Зар свештеник нема слободне воље и данас одрицати позиву парохијана, кад ништа негуби и ако одма неотиде? Било крштење, било опевање свештеник мора добити своју целу наплату па свршио ил данас сутра, ил у подне ил у поноћи. За тим треба знати, шта смета данас свештенику, а шта би му сметало под платом да одма позиву следи? Данас мора

хитати на њиву или на ливаду да непропадне жито или сено, а под платом, тога неби било, дакле ништа га онда неби могло сметати да одма неиде, с тим више, што ако одма иде чини по вољи парохијана, који умеју благодарити, бар онда кад се опомену; а ако одма не иде, морао би одговарати за оно што му се у данашњем положају прашта.

Људи слабога стања, којима је тешко набавити новац за сваки случај кад им затреба другчије мисле. „Кад платим“ веле, „порез, преостане ми до три четири цванцика, што сам био спремио да све дам, зашто дакле неби од тога одвоио да платим поповско, па кад је потреба, да ми сврши неко чинодејство, барем да незобем, што немам да платим. А за порез пару по пару спремам од дужег времена, што кад дође дан знам да се чекати неће.“

И заиста нема невиније мисли од ове. Плати одсеком па немај бриге. Мало ли труда стане сиротињу, кад набављају домаће потребе све изненада, па и за поповску наплату, час за ово час за оно свештенодејство?

Народ наш, по неким крајевима радо поклања своме свештенству и прасаца и јагањаца и жита и вина о својим или обштинским славама и заветинама, па свештеници по тим крајевима држе, да неби требало плату одредити јер би се одма ти поклони губили. Мисли се: чим народ почне одсеком плаћати т. ј. чим немора плаћати попу заборавиће и бисаге, већ требало би тарифу повисити, па ће они што морају — плаћати, а што им је у обичају и даље поклањати. Ту мисао родио је и подржава највише онај израз у тарифи: „што ко да“ т. ј. што мора дати, то ће бити наплата, а „што ко да“ и то ће чисто изгледати мора да да.

Да се неговори много. Чим би се већа наплата удејствовала, дугови би се тако умножили, да би свештенству само на перу приход парохијски извештан био. Кад и при малој тарифи толике вересије пропадају, да шта би било са већом? Још, коме су познате околности, у којима се свеш-

тенство налазило, кад је садањом тарифом свештеничко стање поправљено, ти ће лако моћи растумачити у напредшла би било од веће тарифе.

Вредно је знати, који су још свештеници противни плати систематичној. Свештеници који су оставили парохију, да неби само у непрестаној завади с парохијанима били, око наплаћивања своје заслуге, па добили места у каквој конзисторији те од плате живе, — устају против оних који плату траже, па јавно говоре, да с платом свештеник одвоио би се од народа, и неби вршити био у стању оне дужности и пастирске наставе које данас врши (или би требало да врши?!). . . . Заиста, само из простог погледа на положај таквих лица, увиђа се неистинско заузимање или погрешно разумевање положаја парохијалнога свештенства.

Непоречна је истина, који нема с домом парохијанина никакве мешавине, никаквог посла, никаквог по дужности саобраћаја, као што је плаћени систематичном платом свештеник при конзисторијама или уопште чиновник, разуме се да ће он сирам народа бити сасвим неутралан у свима његовим пословима, коме није стало до тога, хоће ли хришћани ићи у цркву или не, хоће ли светковати празнике црквом установљене, хоће ли напредовати у побожности и уморалности, хоће ли умети да се прекрети, хоће ли како летину радити и т. д. он може и незавирити ни у једну кућу њему несвојствену. А парохијални свештеник хоће ли неће ли, удужности му је да у кући парохијанина врши сва свештенодејства, која се ма у ком дому десе, овај чађав или димљив, непочишћен и задахљив. Кад уђе у кућу свога парохијанина, неможе тек да се обрне, па да изађе, неможе да буде као званичник у канцеларији за готовим столом, већ мора причекати ако је свећење водице, да се спреми стол, или синија, да се донесе тазе воде, босиљка, да се запали свећа, доне се кадионица, тамјан и све што треба, које не-

може у часу све бити. За сво то дакле време, неможе свештеник бити заливених уста.

По овоме дужност захтева, да парохијални свештеник у сваку кућу својих парохијана улази; да се код њих позабави; да домаће на молитву позове; да их крстити се поучи; да им значај наступајућих празника изкаже; и да такове предпостави данима, који нису црквом за нарочито празновање установљени, а међу тим они их много боље поштују и чувају — од празника владичних и богородичних; да им значај цривеног богослужења разложи, и препоручи да у цркву долазе, где ће и више што чути и видети. Такав треба да је управо свештеник, а такав би био, кад би се на њега сматрало као на човека узвишенога, који би управо рећи прилике тражио да знање своје покаже, а то би само под платом било. Да ли се тако данас ради? Да ли би такав свештеник одељен био од народа.

У данашњем положају, ако што каквом приликом рече поучително, стотина му гласова одговара: „остав се попо тога посла, та и Ђаво зна шта је право, па опет неће право да ради; те ми: све знамо шта би ваљало да радимо ама смо немарљиви, па немаш ком да говориш; дед ти овамо за чим смо ми.“ Тако се говори свештенику у неком друштву, који је дошао да с њима неки сахат проведе.

(Продужиће се.)

Писмо професора Овербека

(извађено из кељнске новине.)

Које иоле пратио извештаје новинароке, тај је без сумње могао наићи на казивање: како је вишеречени професор Овербер пре неколико месеца, долазио у Петроград и там провео дуже време ради договарања о сближењу цркве римске са црквом Руском, или боље рећи — православно источном. А данас, вративши се у Ђенглеску, Овербер напечата у реченим новинама следеће писмо:

„Моја мислиа нема ништа с њенглеском или ма с каквом другом протестанском црквом. Па зато и мој првиатељ свештеник Попов не беше послан у њенглеску да одлучи по том предмету договор са њенглеским њепскопима: ми смо обоица позвани у њедно исто време од св. Синода у Петроград, да тамо присуствујемо у седницама митрополитове комисије, која је већ трајала три месеца и које смо и ми редовни чланови. Изнети ову ствар њасније ја ћу казати следеуиће: кад сам већ дуго изучавао и расматрао оне тежње, које се опажају у њеточној цркви односно њединења свју црква лене вере Христове, ја у 1865-тој години дођем до убеђења, да за остварење те жеље, т. ј. да се постигне њистинско и право њединење одцепљених црква, нема и не може бити другог средства већ да се повратимо к цркви нераздељнога хришанства, као што је она била донде док се није поделила на две главне половине. Та права и чиста црква сачувала се и до данас у свој својој чистоти у цркви — православно њеточној. Ако ми подигнемо њеточну-католичку цркву на православно темељу али одржимо у њој њеточни обред, то ће она повратити стару слогу и ми ћемо онда изгурати папско уљтрамонтанство чистам првоначелним католиштвом. Држећи се ове идеје, ја у 1867-мој години написах *петицију* на име светог Синода руске цркве и пусти је на њавност по њенглеској. У Септембру 1869-те години број потписаних, који то одобраваху, беше тако велики, да сам добио смелости — оправити ту њизиаву руском Синоду. Петроградски Митрополит усљед тога одма одреди комисију од 7 чланова, којој он сам беше председник и у коју комисију одреди он и мене својим сопственоручним њисмом. Међутим њискрене римски сабор, и бездан међу либералњима и конзервативњима католицима почне се стварати из дава у дан све већи. Јанус, који готово у свему одобраваше нашу *петицију*, намагнетизира Ђерманију, њенглеску, Француску, Италију па и сву католичку Европу. Православна њеточна црква, опомињући се своје свештене целог света мислије, реши се и овом приликом да пружи руку тој (имајућој бити) поновљеној западној цркви, те да у клони оно што је папа на ново увео и што мисли уводити у делима вере и практике, па тако да заједно са њетром својом њеточном црквом, поврати старо њединство. Ја тек што дођо у Петроград и видео да се св. Синод потпуно слаже с мојим планом. Литурђија у својој обредности прегледа ће се. А све остало што је другостепено, разгледаће се у подробности доцније, не изузимајући ни црквену управу.“

А на другом месту, кад га је г. Касяцин запитао, како би у *ієрархиској* одношају стајала римска црква према руском Синоду и грчким патријарсима, кад би се ове јединиле, Овербек одговорио је: „наша православна западна црква остала би у завености од св. Синода, — донде, докле обим њен не би допустио, да у договору са св. Синодом руске цркве и источним патријарсима, поставне независна православно — национална црква са сопственим својим светим Синодом, као што је наприлику било то у Грчкој и пр. Таквим начином у току времена провазшла би *православно-ієнгле-ска, православно-галиканска, православно-ђерманска, право-славно-италиска* црква и т. д. са сопственим синодима, но све у сајузу вере са источним патријарсима.“

„Свака је река с поточића јака.“

И ако смо уверени, да се овако важне ствари, као што је наприлику установа фонда свештеничког, не може остварити само једним скудним прилозима свештеничким, док се ту неби уметшао и вас цео народ српски или да кажемо другим речима „*држава*“, опет зато и веровали смо и верујемо, да се с тим малим добровољним прилозима може много олакшати *држави*, те да нам по кратком времену, пружи руку своје помоћи и на први ма положи јак темељ томе фонду, као што је по потреби припомогла и другим познатим нам сталезима у земљи нашој. Само је прека потреба да наше свештенство у том не ослаби, већ да ревностно продужава и скупља мало по мало приложица, те тако потпомогне грађу, која се равније или доцније има подигнути у корист сиротиње и удовица свештеничких. Поред првашњих приложника, које смо у нашем листу износили на јавност, износимо данас следећи списак припослати нам од честитог проте шабачког, коме заједно са свештенством његовог округа, хвала нека је на лепом заузимању око поменуте цели.

С П И С А К

добровољног прилога свештенства окр. шабачког на установу фонда свештеничког.

1., Јанко Јовановић	окруж.	шабач.	прота	—	—	—	5	†	цес.
2., Љубомир Бабовић	парох		коцељевски	—	—	—	4	„	„
3., Гаврило Бернћ	„		богатијски	—	—	—	4	„	„
4., Алимпије Гавриловић	„		табановићки	—	—	—	2	„	„

5.,	Нинко Марковић	парох	јадовички	—	—	—	1	#,	"
6.,	Никола Поповић	"	бадовиначки	—	—	—	1	"	"
7.,	Савва Давидовић	"	лешнички	—	—	—	1	"	"
8.,	Данило Дукић	"	клебански	—	—	—	1	"	"
9.,	Живко Марковић	"	белоречки	—	—	—	1	"	"
10.,	Аћим Бабовић	"	љутички	—	—	—	1	"	"
11.,	Милан Стевановић	"	ноћајски	—	—	—	1	"	"
12.,	Живојин Петровић	"	узвешки	—	—	—	1	"	"
13.,	Дамиан Илић	"	дубљански	—	—	—	2	"	"
14.,	Јован Трифуновић	"	мрђеновачки	—	—	—	2	"	"
15.,	Милан Ђирић	"	накучански	—	—	—	1	"	"
16.,	Митар Митровић	"	бановопољски	—	—	—	1	"	"
17.,	Ненад Јовановић	"	варњански	—	—	—	1	"	"
18.,	Јован Миловановић	"	црнобарски	—	—	—	1	"	"
19.,	Марко Берић	"	слепчевићки	—	—	—	2	"	"
20.,	Стеван Драић	"	добрићки	—	—	—	1	"	"
21.,	Димитрије Берић	"	белотићки	—	—	—	2	"	"
22.,	Димитрије Томић	"	риђачки	—	—	—	1	"	"
23.,	Стеван Аврамовић	"	провски	—	—	—	1	"	"
24.,	Михаил Васић	капелан	табанов.	—	—	—	1	"	"
25.,	Милош Поповић	парох	каонски	—	—	—	1	"	"
26.,	Јован Лазаревић	"	мровштан.	—	—	—	1	"	"
27.,	Јефрем Гавриловић	"	кривајски	—	—	—	1	"	"
28.,	Недељко Баић	"	црниљевски	—	—	—	1	"	"
29.,	Лука Марковић	"	глушачки	—	—	—	1	"	"
30.,	Милован Адамовић	"	мишарски	—	—	—	1	"	"
31.,	Милош Веселиновић	"	глоговачки	—	—	—	1	"	"
32.,	Живојин Радонић	"	лојанички	—	—	—	1	"	"
33.,	Стеван Лашевић	"	равански	—	—	—	1	"	"
34.,	Павле Кустурић	"	владимирски	—	—	—	1	20	гр.
35.,	Никола Ружичић	"	свилеувски	—	—	—	1	20	"
36.,	Боица Иванковић	капелан	бадовинач.	—	—	—	30	"	"
37.,	Максим Петровић	парох	шабачки	—	—	—	2	#	цес.
38.,	Јован Марковић	капелан	протски	—	—	—	1	"	"
39.,	Петар Дукић	парох	бадовиначки	—	—	—	30	гр.	"
40.,	Деспот Марковић	"	змињачки	—	—	—	1	#	цес.
31.,	Никола Васић	"	липољшкки	—	—	—	2	"	"

Сума # ц. 57-40 гр.